C/2026/4652

2026.9.23.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Az EGSZB hozzájárulása az ENSZ 2026. évi vízügyi konferenciájához: Az uniós kék megállapodástól és a vízügyi rezilienciára vonatkozó stratégiától a globális vízügyi fellépésig

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2026/4652)

Előadó: **Paul RÜBIG (AT/I)**

Társelőadó: **Hervé JEANNIN (FR/2. kat.)**

Tanácsadó:	Durk KROL (az I. Csoporthoz tartozó előadó felkérésére) Paula MARTINELLI VIEIRA DA ROSA (a 2. kategóriához tartozó társelőadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2025.10.23.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (2) bekezdése saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI)
Elfogadás a szekcióülésen:	2026.5.20.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2026.6.18.
Plenáris ülésszak száma:	606.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	182/0/4

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB hangsúlyozza az ENSZ vízügyi konferenciájának fontosságát, mivel a vízügyi rezilienciának az uniós szinthez hasonlóan globális szinten is önálló stratégiai prioritássá és szakpolitikává kell válnia. Ha a jelenlegi ütemben haladunk, 2049 előtt nem valósul meg a fenntartható vízgazdálkodás. Az EGSZB paradigmaváltást szorgalmaz, a lineáris vízfelhasználásról körforgásos rendszerekre állva át és elismerve, hogy a víz társadalmi, környezeti és gazdasági értékkel bíró közjószág.

1.2. A víz stratégiai erőforrás a gazdasági fejlődés, a társadalmi reziliencia, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az egészséges ökoszisztémák szempontjából. A szakpolitikáknak a víz, az energia, a nyersanyagok és az élelmiszerek közötti összefüggésrendszer egészében elő kell mozdítaniuk a hatékonyságot, a beruházásokat és az integrált gazdálkodást, és támogatniuk kell a víztudatos társadalomra és gazdaságra való átállást.

1.3. A vizet valamennyi közpolitikában központi, horizontális kérdésként kell kezelni. Az EGSZB olyan horizontális irányítási megközelítést szorgalmaz, amely globális szinten minden ágazatban és kormányzati szinten figyelembe veszi a vízügyi szempontokat, a civil társadalom transzverzális bevonásával.

1.4. Az EGSZB kéri, hogy a nemzetközi közösség egyértelműen ítélje el a lakosság túléléséhez nélkülözhetetlen alapvető vízinfrastruktúra elleni támadásokat, és ismerje el azokat háborús bűncselekményként.

1.5. Az EGSZB azt ajánlja, hogy minden releváns uniós és globális szakpolitikai kezdeményezést szisztematikusan vessenek alá „víztesztnek”, azaz mérjék fel azok vízkészletekre, a vízgazdálkodás hatékonyságára és a vízügyi rezilienciára gyakorolt hatását, és biztosítsák a fenntartható vízgazdálkodás célkitűzéseivel való koherenciát. A víz közjószág, ezért a vízügyi igazságosság biztosításához döntő fontosságú, hogy a víz megfizethető legyen a veszélyeztetett csoportok számára.

1.6. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a vízügyi reziliencia megvalósításához a társadalom valamennyi szegmensében alapvető magatartás-változásra van szükség. A fogyasztás és a szennyezés csökkentése, a rendelkezésre állás biztosítása, az infrastruktúra korszerűsítése, az újrahasználat előmozdítása, a mezőgazdasági és ipari gyakorlatok kiigazítása, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló intézkedések megerősítése, valamint a vizes élőhelyek ([1]) megőrzése és helyreállítása a víztárolás és -megtartás javítása érdekében (köztük természetalapú megoldásokkal) alapvető elemei ennek az átállásnak.

1.7. A vízügyi és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia megvalósítása megköveteli az ökoszisztémák és a természetes vízmegtartó kapacitások helyreállítását. El kell ismerni, hogy a természetalapú megoldások, köztük a vizes élőhelyek a vízügyi reziliencia szempontjából kritikus infrastruktúrák, melyeket széles körben kell alkalmazni ([2]), és minden párbeszédbe be kell építeni.

1.8. A beruházások növelése kritikus fontosságú, de az állami források önmagukban nem lesznek elegendőek. Az EGSZB kéri, hogy fokozatosan szüntessék meg a környezeti szempontból káros támogatásokat, és biztosítsanak határozottabb és egyértelmű támogató feltételeket a magánberuházások mozgósításához, többek között tényeken alapuló kockázatértékelési és kockázatmegosztási mechanizmusok révén. Vegyes finanszírozási megközelítésekkel mozgósítani kell a köz- és magántőkét, és támogatni kell a 6. fenntartható fejlődési céllal kapcsolatos bankképes projektek zökkenőmentes megvalósítását. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a közszféra által biztosított ivóvízellátás megbízható opció a polgárok számára, mivel a közszféra elkötelezett a fenntartható állami infrastruktúra mellett. Következésképpen az ivóvíz- és szennyvízszolgáltatások finanszírozásának elsősorban közforrásokból kell származnia, és a vízre nem szabad adót kivetni.

1.9. A vízellátás biztonságának megvalósításához pénzügyileg fenntartható szolgáltatókra, valamint etikus és inkluzív szabályozási keretekre van szükség, amelyek előmozdítják a fenntarthatóságot, a hatékonyságot, a költségmegtérülést és a teljesítményértékelést, miközben biztosítják a megfizethetőséget és az egyetemes hozzáférést.

1.10. Az EGSZB kéri, hogy az infrastruktúrafejlesztést, az irányítást és a kapacitásépítést ötvöző integrált, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens megközelítések révén növeljék a víz, a szanitáció és a higiénia (WASH) támogatását, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott és marginalizált közösségekre. Az EGSZB amellett foglal állást, hogy a vízhasználattal kapcsolatos konfliktusok esetén elsőbbséget kell biztosítani az ivóvízellátásnak.

1.11. A vízgazdálkodás, a tervezés és az elemzés során mindenekelőtt a vízgyűjtő területeket kell alapul venni, határokon átnyúló összefüggésben is. A vízgyűjtők szintjén működő érdekelti platformoknak a megosztott vízgazdálkodás javítása érdekében támogatniuk kell az összehangolt döntéshozatalt, adatmegosztást és erőforrás-elosztást, nevezetesen digitális eszközök használata és az ismeretek megosztása révén.

1.12. Az EGSZB kéri, hogy gyorsítsák fel a víztudatos társadalomra való átállást, többek között a szivacsvárosok előmozdítása, a víz újrafelhasználásának fokozása, a szivárgás csökkentése és a szennyvízkezelők erőforrás-visszanyerő rendszerekké való átalakítása révén.

1.13. Az EGSZB globális célok kitűzését szorgalmazza annak érdekében, hogy 2030-ig legalább 10 %-kal javuljon a vízhatékonyság, és ugyaneddig az évig valamennyi ágazatban jelentősen növekedjen a víz-újrafelhasználás szintje. Az előrehaladás nyomon követése érdekében ezeket az értékeléseket egyértelmű mutatókkal kell alátámasztani.

1.14. A digitalizáció, a megbízható, hozzáférhető és interoperábilis adatok és MI-rendszerek elengedhetetlenek az átláthatóság, a teljesítmény és a döntéshozatal javításához. A globális nyomonkövetési kereteknek a megfelelő víz megfelelő célra történő felhasználásának elve alapján minden felhasználóra és minden felhasználási módra ki kell terjedniük.

([1]) A vizes élőhelyekről szóló Ramsari Egyezmény (1971) a következőképpen határozza meg a vizes élőhelyeket: „természetes vagy mesterséges, állandó vagy ideiglenes mocsár, láp, tőzegláp vagy vízterület, melynek vize álló vagy folyó, édes, félsós vagy sós, beleértve az apálykor hat métert meg nem haladó mélységű tengervízterületeket”.

([2]) EGSZB-vélemény: „A vízügyi rezilienciára vonatkozó uniós stratégia és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciára vonatkozó keret” (HL C, C/2026/3223, 2026.7.2., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3223/oj).

1.15. A vízügyi reziliencia terén elért eredmények nyomon követése, valamint az uniós és globális szintű elszámoltathatóság biztosítása érdekében az EGSZB harmonizált mutatók, nyomonkövetési mechanizmusok és jelentéstételi keretek kidolgozását javasolja a Meteorológiai Világszervezet (WMO) mutatói alapján ([3]).

1.16. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy növelni kell a közvélemény tudatosságát és javítani kell a vízzel kapcsolatos kihívásokról szóló kommunikációt. A magatartás-változás és a kollektív felelősség előmozdítása érdekében a civil társadalmat tájékoztatni kell és aktívan be kell vonni a döntéshozatali folyamatokba.

2. Általános megjegyzések

2.1. **Víz az emberek számára:** a vízhez és a megfelelő és elérhető higiéniás létesítményekhez való emberi jog, ami a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre is vonatkozik, az egészséges, fenntartható és víztudatos társadalmak és gazdaságok érdekében. A víz közjószág, amelyet óvni és védeni kell; a víz-keretirányelvvel és a Szerződésekkel összhangban nem szabad egyszerű árucikként kezelni.

2.1.1. A vízhez és a megfelelő higiéniás létesítményekhez való hozzáférés alapvető emberi jog, amint azt az Egyesült Nemzetek Alapokmánya és az uniós kék megállapodás is hangsúlyozza. A biztonságos ivóvízhez való hozzáférésnek elidegeníthetetlen jognak kell lennie mindenki számára, lehetővé téve, hogy méltó életet éljenek. Ennek ellenére 2024-ben még mindig több mint 2,2 milliárd ember nem fért hozzá biztonságosan kezelt ivóvízhez. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a vizet nem szabad árucikké vagy tisztán pénzügyi eszközzé redukálni, hanem társadalmi, környezeti és gazdasági értékéhez mérten kell elismerni. A vízszegénység veszélyezteti a demokráciát és a békét. Ennek a megközelítésnek kell vezérelnie a vízgazdálkodással és a vízügyi irányítással kapcsolatos valamennyi nemzeti és nemzetközi politikát.

2.1.2. A vízhez, szanitációhoz és higiéniához való egyetemes hozzáférés biztosítása alapvetően fontos az emberi méltóság és a fenntartható fejlődés szempontjából. Az EGSZB kéri, hogy a természetalapú megoldásokkal történő infrastruktúrafejlesztésre, a kormányzásra és a kapacitásépítésre is kiterjedő integrált, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens megközelítések révén nyújtsanak több támogatást a partnerországoknak, és különösen a kiszolgáltatott közösségeknek, hozzájárulva a víztudatos társadalomra való globális átálláshoz. A hármas környezeti válság ([4]) egyre súlyosbítja a vízzel kapcsolatos kihívásokat, többek között az aszályt, az árvizeket, a felszín alatti vízkészletek apadását és az ökoszisztéma pusztulását ([5]). A 6. fenntartható fejlődési cél elérése és az alapvető emberi jogok védelme érdekében elő kell mozdítani a fenntartható és víztudatos gazdálkodási gyakorlatokat. A lakosság elvándorlásának elkerülése érdekében a hosszú távú megoldásoknak a helyi ökoszisztémák megerősítésére, a természetes vízmegtartás helyreállítására, a vízügyi infrastruktúra korszerűsítésére és az irányítás javítására kell összpontosítaniuk. A megoldásoknak a forrásnál kell csökkenteniük a szennyezést, javítaniuk kell a helyi víz rendelkezésre állását és a helyi erőforrásokkal való gazdálkodást, helyre kell állítaniuk az ökoszisztémákat, és el kell kerülniük a víz kereskedelmi hasznosítását.

2.1.3. Az EGSZB megismétli, amit az uniós kék megállapodás kapcsán szorgalmazott, nevezetesen hogy dolgozzanak ki egységes megközelítést a vízszegénységhez, és hogy vezessenek be iránymutatásokat a minőségi és megfizethető víz- és szanitációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés nyomon követésére, alternatívákkal, hatásvizsgálattal és kockázatértékeléssel, valamint a teljes élettartamukra kiterjedő értékeléssel. Hangsúlyozza, hogy az eredményes vízgazdálkodás érdekében a forrásokat méltányosan kell elosztani, alkalmazni kell a „szennyező fizet” elvet, és erős állami vezetésre van szükség, előmozdítva a fejlődést a mezőgazdaságban, az iparban és az egészségügyben, a közösségek javát szolgálva.

2.1.4. A vízügyi kérdéseket valamennyi ágazatba és szakpolitikai területbe integrálni kell. A kormányokra egyre nagyobb nyomás nehezedik az éghajlati sokkok, a biológiai sokféleség csökkenése és a szennyezés, a városiasodás, valamint a mezőgazdaság és az ipar fokozódó igényei miatt, miközben növekvő beruházási igénnyel kell szembenézniük. Ezek a kihívások hatással vannak a vízrendszerekre és mindenki megélhetésére.

2.1.5. A tudomány és a technológia elengedhetetlen a vízgazdálkodás átalakításához és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításához. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a megbízható és hozzáférhető adatok és digitális rendszerek javítják az átláthatóságot, a kockázatmegelőzést és a vízgazdálkodás hatékonyságát. Támogatja, hogy a tényalapú döntéshozatal adatok felhasználásával, elővigyázatossági megközelítéssel történjen.

([3]) A vízügyi reziliencia nyomon követését támogató szabványosított, tudományosan megalapozott hidrológiai mutatókért lásd: *State of Global Water Resources 2024*.

([4]) Az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése és a környezetszennyezés.

([5]) EGSZB-vélemény: „A vízügyi rezilienciára vonatkozó uniós stratégia és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciára vonatkozó keret”.

2.1.6. A fenntartható vízgazdálkodás biztosítása érdekében minden szükséges intézkedést be kell vetni, beleértve a kialakulóban lévő technológiák használatát is. A vízigényes iparágakat és a mezőgazdaságot úgy kell megszervezni, hogy csökkenjen a vízfogyasztás és javuljon a víz újrafelhasználása.

2.1.7. A fegyveres konfliktusokban egyre gyakrabban célozzák a vízügyi infrastruktúrát, ami közvetlenül veszélyezteti a vízhez és a megfelelő és elérhető higiéniás létesítményekhez való emberi jogot, és aláássa a regionális stabilitást, évtizedekig tartó hatásokkal. Ezeket a cselekményeket egyértelműen el kell ítélni, és nemzetközi elszámoltathatósági mechanizmusok hatálya alá kell vonni. Az EGSZB kéri, hogy a nemzetközi közösség egyértelműen ismerje el, hogy a polgári lakosság túléléséhez nélkülözhetetlen kritikus vízinfrastruktúra elleni támadások háborús bűncselekménynek minősülnek és elítélendők.

2.1.8. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a vízügyi reziliencia és az egészséges ökoszisztémák megvalósításához növelni kell a közvélemény tudatosságát és javítani kell a vízzel kapcsolatos kihívásokról szóló kommunikációt ([6]). A fogyasztók és az érdekelt felek részvételének növelése, valamint a fokozott átláthatóság elengedhetetlen a magatartás-változás előmozdításához és a víztudatos társadalomra való átállás támogatásához.

2.2. **A víz mint a jólét alapja:** a víz megbecsülése olyan szakpolitikák révén, amelyek egyértelmű szabályokat állapítanak meg a hatékonyságra és a beruházásokra, a víz, az energia, a nyersanyagok és az élelmiszerek közötti összefüggésrendszerre vonatkozóan, előmozdítva az integrált és fenntartható vízkészlet- és szennyvízgazdálkodást, a hatékony vízfelhasználást minden ágazatban, valamint a gazdasági, környezeti és társadalmi fejlődést; ennek kapcsán vízügyi feltételekre van szükség.

2.2.1. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a víz létfontosságú a világgazdaság, a környezet és a társadalmi jóllét szempontjából, globális változást szorgalmaz a víz megbecsülése terén, és kéri, hogy a vizet ismerjék el a társadalmak jólétének kulcsfontosságú elemeként, összhangban *az uniós kék megállapodásra irányuló ismételt felhívással*. Az EU területének 29 %-a már most is vízhiánnyal küzd, miközben a kulcsfontosságú iparágak vízigénye 2030-ra megháromszorozódhat ([7]). Egyértelmű, hogy sürgősen integrált vízkörforgás-gazdálkodásra van szükség, különösen a vízügyi rezilienciára vonatkozó európai stratégia fényében.

2.2.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU-nak sürgősen vezető szerepet kell vállalnia a hármas környezeti válság és a globális vízügyi kérdések kezelésében. A vízügyi reziliencia túlmutat az éghajlat- és környezetvédelmi politikákon. A vízügyi és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia azonban kölcsönösen erősíti egymást, és a kapcsolódási pontokon egyszerre kell kezelni őket. Tíz évvel a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend elindítása után 2,2 milliárd ember még mindig nem jut hozzá biztonságosan kezelt ivóvízhez, 3,4 milliárd ember biztonságosan kezelt szanitációhoz. Ha a jelenlegi ütemben haladunk, a fenntartható vízgazdálkodás legalább 2049-ig nem fog megvalósulni. Ezek a különbségek kockázatot jelentenek a jólétre, a stabilitásra és a humán fejlődésre nézve, és azokat prioritásként kell kezelni az EU globális vízügyi kormányzásában és az ENSZ 2026. évi vízügyi konferenciájához vezető úton.

2.2.3. A vízhiány strukturális és társadalmi korlátot jelent. E szűkös és létfontosságú erőforrás apadása kockázatot jelent a gazdasági hatékonyságra, az energiafelhasználásra és a teljes vízügyi értékláncra nézve. Az EGSZB támogatja, hogy „a vízhatékonyság elsődlegességének” elvét globális szinten érvényesítsék az ipari stratégiákban. Ehhez az átálláshoz a lineáris vízhasználati modellekről át kell térni a körforgásos vízrendszerekre, amelyek a megfelelő víz megfelelő célra történő felhasználásának elvén alapulnak.

2.2.4. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a megtalálható, hozzáférhető, interoperábilis és újrafelhasználható adatok a víztudatos gazdaság előfeltételei. Aggodalommal ismétli meg az uniós kék megállapodásra irányuló felhívását és a vízügyi rezilienciára vonatkozó európai stratégiáról szóló véleményében ([8]) tett észrevételeit, amelyek szerint nem állnak rendelkezésre a vízellátásra és a vízfelhasználásra vonatkozó, típusonkénti koherens európai statisztikák. Globális intelligens adatrögzítésre és interoperábilis adatterekre van szükség, és minden vízfelhasználót be kell vonni a globális nyomonkövetési keretekbe.

([6]) HL C, C/2024/6880, 2024.11.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6880/oj.

([7]) A kulcsfontosságú iparágak közé tartoznak az adatközpontok, a félvezetők, az akkumulátorgyártás és a hidrogén (Water Europe 2024, Socio-Economic Study on the Value of the EU Investing in Water).

([8]) HL C, C/2026/35, 2026.1.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/35/oj.

2.2.5. Az EGSZB ezért kéri a következő vezérelvek érvényre juttatását:

— **Általános érvényesítés:** a vízügyi szempontokat valamennyi szakpolitikai, irányítási és beruházási eszközben állandó, stratégiai, átfogó kérdésként kell kezelni. A víz nemcsak az egészséges ökoszisztémák és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szempontjából alapvető, hanem a vízhez való emberi joggal összhangban társadalmaink és gazdaságaink számára a legfontosabb nyersanyag is.

— **A hatékonyságot és a szennyezés csökkentését szolgáló technológiák bevezetése:** az uniós kék megállapodás 16. elvével összhangban fel kell gyorsítani azoknak a szakpolitikáknak és technológiáknak a fejlesztését, amelyek előmozdítják a vízhatékonyságot, a víz újrafelhasználását és a szennyezés csökkentését. A bevezetés támogatásához irányítási keretekre és készségfejlesztési politikákra is szükség van, és növelni kell az Európai Innovációs és Technológiai Intézet vízügyi közösségének támogatását.

— **Az ipar- és agrárstratégiával való összeegyeztethetőség:** a vízügyi rezilienciát és a kapcsolódó feltételeket be kell építeni a globális pénzügyi és iparpolitikákba. Az EGSZB hivatkozik az uniós kék megállapodásra irányuló felhívására, amely szerint a vízügyi kérdéseket az EU iparstratégiájának, valamint mezőgazdasági és polgárjogi politikájának alapvető részeként kell kezelni, és ennek tükröződnie kell az EU külső tevékenységében. Globális szinten ki kell dolgozni a háztartási, mezőgazdasági és ipari vízfelhasználás kiegyensúlyozott megközelítését. Ez nem vezethet az uniós és globális környezetvédelmi és gazdasági célkitűzések – például a víz-keretirányelvben foglaltak – alábbadásához, de a bürokratikus terhek csökkenésével kell járnia. A vízhasználattal kapcsolatos konfliktusok felmerülése esetén mindenkor elsőbbséget kell biztosítani az emberi fogyasztásra szánt ivóvízhez való hozzáférésnek.

— **Körforgásos vízgazdaság:** az EGSZB ismételten kéri, hogy dolgozzanak ki átfogó stratégiát az újrafelhasználási arány növelésére ([9]), amely az EU-ban jelenleg mindössze 2,4 %-on áll. A fogyasztókra háruló költségek figyelembevételével meg kell erősíteni a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszereket.

— **A vízhez való hozzáférés és a víz megfizethetősége:** az EGSZB azt ajánlja, hogy a vízhez való hozzáférés legyen megfizethető és garantált, prioritásként kezelve a kiszolgáltatott helyzetben lévő embereket és régiókat, valamint az élet támogatását.

— **Demokratikus vízgazdálkodás:** az EGSZB hangsúlyozza, hogy inkluzív és átlátható vízgazdálkodási rendszerekre van szükség. A vízszövetkezetek jó példái a közösségi alapú irányítási modelleknek, amelyek ötvözik a hatékonyságot a felelősségteljes közérdekű gazdálkodással.

— **Vízügyi szempontok a közbeszerzésben:** az EGSZB úgy véli, hogy a vízellátás közjószág, mivel a jó, minőségi és megfizethető ellátás érdekét helyezi a középpontba. Ismét ([10]) azt ajánlja, hogy a közinfrastruktúrába történő beruházások esetében vezessenek be egy „aranyszabályt” a termelékenység megőrzése, valamint a jövő nemzedékek társadalmi és környezeti jóllétének védelme érdekében.

2.3. **A víz és a bolygó:** éghajlat, biológiai sokféleség, szennyezés, elsivatagosodás, környezet, forrástól a tengerig, reziliencia és katasztrófakockázat-felkészültség és -csökkentés

Az EGSZB kiemeli, hogy az uniós kék megállapodásról szóló nyilatkozat 2., 3. és 6. elve a vízügyi politikák alapvető részét képezi, és a fenntartható fejlődési célokkal, a környezetvédelmi jogszabályokkal (minőség) és a belső piaccal (mennyiség) való összhang biztosítását szolgálja. A „forrástól a tengerig” megközelítéssel összhangban elő kell mozdítani a vízügyi és tengerpolitikák közötti koherenciát, a kihívások kezelése érdekében integrálva az irányítási kereteket. El kell ismerni, hogy a vízellátás biztonsága létfontosságú, és a felkészültségi unióról szóló stratégia, valamint a rezilienciával kapcsolatos valamennyi intézkedés pillére ([11]).

([9]) HL C, C/2025/107, 2025.1.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/107/oj.
([10]) Lásd például: HL C 486., 2022.12.21., 185. o., HL C 486., 2022.12.21., 67. o. és HL C 75., 2023.2.28., 102. o.
([11]) HL C, C/2026/42, 2026.1.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

2.3.1. A Föld az élet egyetlen, egyedülálló forrása. A víz a hármas környezeti válság középpontjában áll. A népességnövekedés, valamint a fenntarthatatlan termelési és fogyasztási minták fokozták az éghajlatváltozás hatásait, a vízzel kapcsolatos katasztrófákat és az ipari szennyezést, többek között a környezetben tartósan megmaradó szennyező anyagokkal, például per- és polifluor-alkil anyagokkal (PFA-anyagok). Az EGSZB határozottan kijelenti, hogy az éghajlatváltozás és a csökkent biológiai sokféleség következményei jól ismertek ([12]), és hogy a vízgazdálkodás és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia javítását célzó azonnali fellépés elengedhetetlen. Ide tartozik az is, hogy a nemzetközi környezetvédelmi erőfeszítések és helyreállítási politikák szerves részeként meg kell előzni és enyhíteni kell a vízszennyezést.

2.3.2. A vízszennyezés jelenlegi költségei jóval meghaladják a megelőző intézkedésekhez szükséges beruházásokat. A helyreállítási intézkedések terén világszerte találhatók bevált gyakorlatok, például a száraz régiókban végrehajtott nagyszabású ökoszisztéma-helyreállítási programok, valamint a regionális egyenlőtlenségek kezelését célzó, a vízátvezetési és -tárolási infrastruktúrába történő stratégiai beruházások.

2.3.3. Egy megoldás azonban nem válhat maga is problémává. Több ország is a tengervíz sótalanításával igyekszik megoldani az ivóvízhiányt. Az EGSZB amellett száll síkra, hogy az ásványi anyagokat teljesen különítsék el a tengervíztől, és hasznosítsák újra más célokra ([13]), ahelyett, hogy új szennyezési formákat hoznának létre, és végső soron ezzel is pusztítanák a környezetet ([14]).

A víz rendelkezésre állásának biztosítására szolgáló egyéb módszereket is szorgalmaz, ilyen például a körforgásos vízrendszerek, valamint a több különféle vagy nem hagyományos vízellátási forrás előmozdítása; a testre szabott megoldásoknak elsőbbséget kell élvezniük. Korlátozták a szennyvízkibocsátás és a vízminőség nyomon követését, késleltették az infrastruktúra helyreállítását, és növekednek a környezeti, egészségügyi és társadalmi kockázatok.

2.4. **Vízügyi együttműködés:** határokon átnyúló és nemzetközi vízügyi együttműködés, beleértve a tudományos együttműködést és az inkluzív kormányzást.

2.4.1. A határokon átnyúló együttműködés még mindig nem hoz megfelelő eredményeket. A fenntartható fejlődési célokról szóló ENSZ-jelentések azt mutatják, hogy a határokat átlépő vízfolyásokon osztozó 153 ENSZ-tagállam közül csak 43 kötött a közös vízgyűjtőkre vonatkozó operatív megállapodást ([15]). Az EGSZB rámutat arra, hogy az inkluzív és méltányos kormányzás és a határokon átnyúló együttműködés elengedhetetlen a víztudatos társadalom megvalósításához, valamint a béke, a stabilitás és a reziliencia biztosításához.

2.4.2. A hatóságokat, a mezőgazdaságot, az ipart, a pénzügyi intézményeket és a kutatóintézeteket tömörítő regionális együttműködési platformok, köztük a vízgyűjtő-gazdálkodási szervezetek és a szabályozási hálózatok alapvető szerepet játszhatnak abban, hogy a globális kötelezettségvállalások alapján regionális intézkedések szülessenek. E platformok megerősítésével fokozható az ismeretek cseréje, a szakpolitikai koordináció és a beruházási készség.

2.4.3. Az EGSZB megismétli a kék diplomáciával kapcsolatos álláspontját ([16]), és hangsúlyozza, hogy a vízhiány és a vízzel kapcsolatos kockázatok egyre nagyobb fenyegetést jelentenek a nemzetközi békére és stabilitásra nézve, mivel a víz a béke, a demokrácia és a fejlődés, illetve a háború és a konfliktusok eszközévé válik. A vízügyi együttműködés az európai külső fellépéseknek nem pusztán kiegészítő elemét, hanem az egyik pillérét kell hogy képezze.

2.4.4. Az EGSZB kiemeli, hogy a víz, a béke, a demokrácia és a biztonság közötti összefüggésrendszer kritikus, és megjegyzi, hogy a vízügyi infrastruktúra egyre nagyobb kockázatokkal néz szembe a konfliktusok, a kibertámadások, a szabotázs és a szélsőséges időjárás miatt. Azt ajánlja, hogy kockázatértékelések, rezilienciaszabványok, vészhelyzeti tervezés, valamint a polgári, vízügyi és védelmi hatóságok közötti jobb együttműködés révén, átfogóbb biztonsági kereteken belül fokozzák a – természetes és mesterséges – vízügyi infrastruktúrák védelmét annak érdekében, hogy válságok idején biztosítsák az alapvető szolgáltatások folytonosságát.

([12]) IPCC AR6 Synthesis Report (SYR).
([13]) HL C, C/2026/2542, 2026.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2542/oj.
([14]) A Sea4Value projekt, amely az ásványi anyagok és fémek tengervíz-sótalanításból származó sóoldatokból való visszanyerésére szolgáló technológiákat tervez és alkalmaz, máshol is megvalósítható bevált gyakorlatot jelent.
([15]) https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/Goal-06/.
([16]) HL C, C/2023/862, 2023.12.8., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/862/oj.

2.4.5. Az EGSZB megjegyzi, hogy a kék diplomáciáról szóló véleménye szerint a 6. fenntartható fejlődési cél előtérbe helyezése kapcsán a Global Gateway releváns eszköz a vízre és a megfelelő higiéniás létesítményekre vonatkozó nemzetközi együttműködési stratégiák szempontjából. A Global Gateway várhatóan megerősíti az EU pozícióját a globális vízdiplomáciában. A vízügyi kérdéseket a Global Gateway összes pillérében általánosan érvényesíteni kell. Támogatnia kell továbbá a tudományos diplomáciát, a határokon átívelő kormányzást, a fenntartható vízügyi infrastruktúrát, a kormányzási reformokat és a digitális vízügyi megoldásokat a partnerországokban. A Global Gateway oktatási és készségfejlesztési pillérét fel kell használni az EU külső tevékenységében, támogatva a tudástranszfert és a kapacitásépítést. Emellett a globális vízügyi menetrend (többek között a Water4All-hoz és a jövőbeli, vizes élőhelyekkel kapcsolatos partnerségekhez hasonló partnerségek) határozott érvényre juttatásával Európa világszerte ösztönözheti az innovációt és az együttműködést.

2.4.6. Az EGSZB arra kéri az ENSZ-t, hogy hangsúlyozza az inkluzív kormányzás és az érdekelt felek fenntartható fejlődési célok végrehajtásába és vízgazdálkodásba való bevonásának szerepét. Konkrétabban különböző intézkedések segíthetnek felgyorsítani a 6. fenntartható fejlődési cél megvalósítását, például az, ha a víz kérdését világszinten prioritássá teszik, a vízhez való emberi joggal foglalkozó ENSZ-előadóval együttműködésben több erőfeszítést tesznek az ENSZ partnereinek mozgósítására a *„nemzetközi cselekvés évtizedében” (2018–2028)*, és partnerségeket építenek ki más nem kormányzati szervezetekkel, például a Világgazdasági Fórummal, amely 2026-ot a víz évének nyilvánította ([17]).

2.4.7. A fiatal szakemberek döntő szerepet játszanak a vízügyi irányítás jövőjében. Az EGSZB rámutat, hogy vezetői programok és kapacitásépítési kezdeményezések révén meg kell erősíteni a vízügyi szakemberek következő generációjának szerepvállalási képességét. Az UNESCO ifjúsági vízügyi stratégiájával összhangban több erőfeszítést kell tenni arra, hogy a fiatalokat bevonják a vízügyi irányításba, a párbeszédekbe és az innovációs ökoszisztémákba.

2.5. **Vízügyi szempontok a többoldalú folyamatokban:** a 6. fenntartható fejlődési cél, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend és azon túl, valamint a víz újrafelhasználására és tárolására vonatkozó globális kezdeményezések. Az ENSZ 2026. évi vízügyi konferenciájára vonatkozó uniós igényeknek az ENSZ Közgyűlésének a vízről szóló 2010. évi nyilatkozatából kell kiindulnia.

A kék megállapodásról szóló nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően a kék diplomácia feladata a vízügyi rezilienciáról szóló globális megállapodás és a globális hidrológiai ciklus helyreállítására vonatkozó megközelítés elérése. E tekintetben gyorsan végre kell hajtani a nemzetközi megállapodásokat, például a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendet, a Párizsi Megállapodást, a kunming-montreali globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégiát és a nyílt tengerekről szóló ENSZ-egyezményt.

2.5.1. Az EGSZB olyan nemzetközi politikák kidolgozását kéri, amelyek a szennyező anyagok forrásnál történő kezelése és a megbomlott vízkörforgás helyreállítása érdekében érvényre juttatják a „szennyező fizet” elvet és az elővigyázatossági megközelítést. Mindez biztosítja, hogy az ivóvízellátás és a szennyvízszolgáltatások megfizethetők maradjanak, és azon a feltételezésen alapul, hogy a szennyezéssel kapcsolatos tétlenség árát mindig a fogyasztók fizetik meg.

2.5.2. A multilateralizmus alapvető eszköz az erőforrások szűkösségével, a rendkívüli időjárási események (árvizek és aszályok) kezelésével, az erőforrások felhasználók közötti egyenlőtlen elosztásával, valamint az erőforrás-veszteséggel vagy -pazarlással összefüggésben.

2.5.3. Az elemzés, a tervezés és a döntéshozatal során mindenekelőtt a vízgyűjtő területeket kell alapul venni, határokon átnyúló összefüggésben is, előmozdítva az országok, régiók, felhasználók és szakmai ágazatok közötti együttműködést, amint azt az uniós kék megállapodás is előírja. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a vízgyűjtő területek érdekelti platformjai készítsenek leltárt a vízkészletekről, és gyűjtsék össze a legjobb esettanulmányokat a megosztott vízgazdálkodás javítása érdekében, nevezetesen digitális eszközök használata és az ismeretek megosztása révén. Támogatja a civil társadalom transzverzális bevonását a vízügyi irányításba.

2.5.4. Az olyan digitális technológiák, mint a műholdas megfigyelés, az interoperábilis adatrendszerek és a digitális ikermodellek jelentősen javíthatják a vízgyűjtő-gazdálkodást és a nyomon követést, fokozhatják a felkészültséget és támogathatják a tényeken alapuló döntéshozatalt.

([17]) https://www.weforum.org/stories/2026/01/what-is-blue-davos-everything-you-need-to-know/.

2.6 Vízügyi beruházások: finanszírozás, technológia és innováció, kapacitásépítés, víztudatos gazdaság.

2.6.1. Jelentősen fokozni kell a beruházásokat és az innovációt ahhoz, hogy 2030-ra a víz mindenki számára hosszú távon biztosan hozzáférhető legyen. Amint azt az ENSZ megállapította, a „globális vízcsőd" korszakát éljük ([18]). Ez hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a vizet upstream ágazatként ismerjék el, és hogy a vízcsőd kezeléséhez rendszerszintű átalakulásra van szükség a pénzügyi rendszerekben. Ehhez mind állami, mind magánfinanszírozás, valamint alternatív források révén biztosítani kell a pénzügyi feltételeket, hogy meg lehessen szüntetni a beruházási hiányt és garantálni lehessen az ellátás hosszú távú biztonságát. Az EGSZB azonban megjegyzi, hogy a hatékonyság növelése, a gazdálkodási gyakorlatok javítása és a meglévő rendszerek optimalizálása nélkül a pénzügyi források önmagukban nem elegendőek a globális vízügyi kihívások kezeléséhez. Az EGSZB ezért fokozatos előrelépést szorgalmaz afelé, hogy 2030-ra legalább 10 %-os, 2040-re pedig legalább 20 %-os vízhatékonyság-növekedést érjenek el valamennyi jelentős vízfelhasználó ágazatban, ahol erre szükség van.

2.6.2. A vízellátás biztonságának megvalósításához pénzügyileg fenntartható szolgáltatókra van szükség, amelyek képesek az infrastruktúra karbantartására és korszerűsítésére. A szabályozási kereteknek ezért elő kell mozdítaniuk a költségmegtérülést, a hatékonysági ösztönzőket, a teljesítményértékelést és „a szennyező fizet" elv érvényesülését, ugyanakkor biztosítaniuk kell a megfizethetőséget és a társadalmi méltányosságot.

2.6.3. A vízügyi beruházások a felkészültségbe, valamint a társadalmi, demokratikus és gazdasági rezilienciába való beruházást jelentenek, miközben biztosítják a vízellátás biztonságát, a vízgazdálkodás fenntarthatóságát és a vízügyi rezilienciát. Globális szinten a vízügyi infrastrukturális hiány 2040-re 6,5 billió EUR lesz ([19]). A fejlődő gazdaságokban a vízzel kapcsolatos közkiadások a GDP 0,24 %-át teszik ki, míg a magánberuházások az alacsony és közepes jövedelmű országokban a vízügyi beruházások kevesebb mint 2 %-át fedezik. A beruházások hiánya és a szokásos ügymenetet alapul vevő finanszírozási modellek összeegyeztethetetlenek a víztudatos gazdaság megvalósításával. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az állami infrastruktúra általi vízellátás megbízható opció a polgárok, az ipar és a mezőgazdaság számára. A víz olyan közjószág, mint a nap és a szél, eközben a legfontosabb nyersanyag a világon.

2.6.4. Az EGSZB rámutat arra, hogy a vízügyi beruházások korlátai túlmutatnak a tőkehiányon és a beruházások megtérülésén: a szabályozási bizonytalanság, a korlátozott projekt-előkészítési kapacitás és a támogató környezetek erőtlensége mind a köz-, mind a magánfinanszírozást visszafogja. A 6. fenntartható fejlődési céllal kapcsolatos bankképes projektek zökkenőmentes megvalósítása érdekében az EGSZB kiemeli a kapacitásépítés, a kockázatmentesítés és az innováció fontosságát. Az állami és a magántőkét egyesítő finanszírozási pályákat elő kell mozdítani annak biztosítása érdekében, hogy a beruházások mérhető eredményeket hozzanak a reziliencia terén. Az ENSZ vízügyi konferenciájához való európai hozzájárulásnak kifejezetten foglalkoznia kell a beruházási felkészültség kérdésével, és törekednie kell arra, hogy a vízügyi rezilienciával kapcsolatos beruházások akcelerátorát a világban máshol is bevezessék.

2.6.5. A tétlenség költségeit figyelembe kell venni az állami, magán- és egyéb finanszírozási forrásokra vonatkozó döntéshozatalban és beruházási esettanulmányokban. El kell ismerni, hogy a fogyasztók védelme és a reziliens beruházások lehetővé tétele érdekében vegyes finanszírozásra, környezeti, társadalmi és irányítási szempontokhoz kapcsolódó eszközökre, biokreditekre és alternatív finanszírozási forrásokra, például rezilienciához kapcsolódó finanszírozásra van szükség, átlátható mérőszámokkal, jelentéstétellel és integritással. A tervezett beruházásoknak szisztematikusan magukban kell foglalniuk a természetalapú megoldásokat – beleértve a vizes élőhelyeket is – mint olyan bankképes eszközöket, amelyek számos előnnyel járnak.

Brüsszel, 2026. június 18.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Séamus BOLAND

([18]) World enters era of „global water bankruptcy" | UN News.
([19]) ID (f) Investments for Water – Stakeholder Think Piece.docx.